

‘Recessie wordt nu pas echt m

Tijdens GrootGroenPlus mochten zij de prijs voor de beste groene stand in ontvangst nemen: Ben (40) en Gerald (38) van der Meijden van Boomkwekerij De Spankert in Boxtel. Nu staan de broers vlak voor het afleverseizoen en dat betekent een spannende tijd. Op bijna 30 hectare zandgrond telen zij laan- en parkbomen en juist deze markt staat onder druk. Door de recessie wordt er minder gebouwd en dus minder geïnvesteerd in openbaar groen.

Tekst: Jeannet Pennings
Foto: René Faas

Zo'n 15 jaar geleden begon het ondernemersavontuur van Ben en zijn broer Gerald van der Meijden. Een groene achtergrond hadden zij al. "Mijn vader is in '66 begonnen met een champignonkwekerij en is in de jaren '80 ook heesters gaan telen", vertelt Ben. "Niet veel later moest het bedrijf gemoderniseerd worden. Omdat mijn broer en ik allebei geen affiniteit hadden met de champignons, besloot mijn vader verder te gaan in de heesters. Helaas is hij door ziekte niet oud geworden en waren wij nog te jong om het bedrijf voort te zetten." Toen Gerald later een opleiding boomkwekerij volgde en Ben als hovenier werkte hebben de mannen alsnog de stoute schoenen aangetrokken. In 1993 zijn zij zachtjes aan begonnen met het telen van spullen. "Dat is het uitgangsmateriaal voor veel laanbomen", legt

Ben uit. "Je gebruikt daarvoor bijvoorbeeld een zaailing van een bepaald soort en door middel van veredelen zet je daar een andere cultivar op. Op een gegeven moment zijn wij onze eigen spullen ook gaan uitplanten."

OPENBAAR GROEN

De twee verschillende teelten zorgden uiteindelijk voor teveel werkzaamheden in het voorjaar. Reden om tot aankoop van spullen over te gaan. "Van een aantal soorten produceren we de spullen nog wel zelf. Verder concentreren we ons op vierjarige teelt van laan- en parkbomen", vertelt Ben. "Dat levert lichtere bomen op van hoofdzakelijk de maten 12-14 tot en met 18-20 cm, wat staat voor de stamomtrek. Onze producten zijn meestal drie maal verplant en duurzaam gekweekt volgens de eisen van Milieukeur. Daarmee kunnen we ons onderscheiden. Het assortiment bestaat uit ruim 100 – redelijk gangbare – soorten, zoals Quercus, Fagus, Tilia, Acer, Sorbus, Alnus en Fraxinus. Deze worden

hoofdzakelijk in het openbaar groen verwerkt en dus ingekocht door gemeenten. Wij doen dat echter niet rechtstreeks. Als gemeenten een plantsoen willen aanplanten, willen zij alle producten vaak bij één leverancier kopen. Er is geen kweker die zo'n breed assortiment heeft, dus leveren wij aan handelaren en grote kwekerijen die de producten bij elkaar zoeken."

Landelijk wordt ongeveer 70 procent van de boomkwekerijproducten geëxporteerd. Zo'n 10 procent exporteren Ben en Gerald rechtstreeks, dat betreft vaak de wat grotere orders. "Onze belangrijkste afzetlanden zijn Engeland, Duistland en België. Indirect gaan veel van onze bomen ook naar landen als Rusland, Kroatië en Denemarken. En in Oost-Europa zien we door de toenemende welvaart een enorme expansie."

.....
'Juist in mindere tijden moet je actief de markt op'
.....

De lokale productie in deze landen is niet toereikend. De periode dat men daar kan rooien is veel korter dan in Nederland waar het klimaat warmer is en de producten beter groeien. Op de klei groeien bepaalde laanbomen vaak sneller, maar op onze zand- en leemgronden krijgen de bomen een fijner vertakt wortelstelsel. Hierdoor slaat de boom beter aan als deze in zandgrond wordt aangeplant."

merkbaar'

GESPANNEN

De broers Van der Meijden streven ernaar om kwaliteitsbomen te leveren. B-kwaliteit verkopen zij niet. Volgens Ben zijn er altijd klanten die bereid zijn om voor kwaliteit iets meer te betalen. De scherpste van de prijs speelt echter wel een belangrijke rol, zeker nu. "De markt is momenteel erg gespannen en in afwachting hoe het aankomende handelsseizoen zal lopen. Waar we vorig jaar al merkten dat de crisis zijn intrede deed, zullen we dat naar verwachting dit jaar pas echt merken. Betalingen komen steeds later. De boomkwekerij is nauw verwant aan de bouw. Vorig jaar liepen de bouwproject nog door, maar nu ligt er veel stil. We lopen eigenlijk achter de crisis aan. Tegelijkertijd zijn banken terughoudend met het verstrekken van seizoenskrediet. Ze willen op tijd de cijfers zien en willen de visie van ondernemers weten. Voorheen werd seizoenskrediet vooral gebruikt door bedrijven die veel handelen, maar de laatste twee jaar komen de aanvragen ook steeds meer van kwekerijen om de periode tussen de zomer en het najaar te overbruggen. Het is een teken dat de sector het moeilijk heeft, zeker jonge en kapitaal intensieve bedrijven. Oudere bedrijven hebben vaak een buffer. Wat wij verwachten van het komende handelsseizoen? De prijzen staan sowieso onder druk, want concurrenten zetten scherp in. Zo'n 75 tot 80 procent van de producten die wij telen zal in prijs zakken, de vraag is alleen hoe ver."

Momenteel worden de eerste bomen bij De Spankert gerooid en afgeleverd. Volgens Ben is het rooiseizoen bepalend voor de boomkwekerijsector. Een lange en strenge winter betekent minder vraag naar de producten en die vraag wordt niet altijd ingehaald later in het seizoen. "Men kan niet planten als er vorst in de grond zit. Dat zorgt ervoor dat januari en februari doorgaans iets rustiger zijn bij ons op de kwekerij. In die tijd doen we veel snoeiwerk. Zodra het weer werkbaar is, wordt er weer volop gerooid en afgeleverd. Dat duurt tot eind april/begin mei. Als de bomen weer uitlopen is de handel nagenoeg voorbij. Vanaf die tijd zijn wij bezig met teeltwerkzaamheden: snoeien, vast binden en ga zo maar door. In het najaar begint het proces van meten en bepalen we wat we kunnen verkopen. We gaan altijd uit van ongeveer 15 procent uitval door ziekte of onvoldoende vraag. In het laatste geval kun je de bomen tegen dumprijzen aanbieden, maar daarmee moet je oppassen dat je jezelf niet in de vingers snijdt. Sommige soorten bomen gaan dan ook de versnipperaar in. Opnieuw opplanten is voor ons in prin-

Ben van der Meijden: 'Met het Milieukeur voor duurzame teelt kunnen we ons onderscheiden'

cipe geen optie. De kwekerij is niet op grotere maten ingesteld."

VERSCHRALING

De boomkweker constateert in de sector een verschraling van het assortiment. "De kennis bij gemeenten verdwijnt, waardoor de diversiteit afneemt. Mooie bomen, die voor bepaalde doeleinden gebruikt kunnen worden, verdwijnen doordat ze niet voldoende bekend zijn. Tot op zekere hoogte is dat een zorgelijke ontwikkeling." Tegelijkertijd wordt de waarde van groen tegenwoordig veel hoger ingeschat. "De Groene Stad is natuurlijk een geweldige gedachte", zegt Ben. "Het is bewezen dat groen een meerwaarde heeft voor de leefomgeving en dat is voor ons kwekers een positief gegeven, zeker in de huidige marktsituatie. Door de crisis wordt

er bezuinigd, maar gemeenten en overheden zien het belang van openbaar groen wel in. Zij zijn in vergelijking met tien jaar geleden meer bereid hiervoor budget vrij te maken."

Op GrootGroenPlus vormde De Groene Stad het thema van de beurs. De Spankert presenteerde zich voor de tweede achtereenvolgende keer op de groenbeurs in Zundert en sleepte de Jac Loddersprijs voor de beste groene stand in de wacht. "We hadden het thema het beste uitgebeeld in onze stand met behulp van een openbaar bankje, prullenbak en lantaarnpaal. De grijze tegels vormden een mooi contrast met het groen. GrootGroenPlus betekent voor ons een stukje naamsbekendheid opbouwen. Het is een investering. Juist in mindere tijden moet je actief de markt op."